

Poznań, 01.08.2019 r.

Extinction Rebellion Poznań

Pan Jacek Jaškowiak
Prezydent Miasta Poznania

Szanowny Panie Prezydencie,

Jesteśmy mieszkańcami i mieszkankami Poznania z różnych środowisk i w różnym wieku. Połączyła nas jednak obawa o nasze życie oraz przyszłość następnych pokoleń. Kryzys klimatyczny oraz globalne ocieplenie są faktem, a wpływ działalności człowieka na jego postęp wykazuje ponad 97% badań naukowych¹. Kwestie opisane w tym liście dotyczą nas wszystkich i wierzymy w to, że wspólnie możemy zahamować przynajmniej niektóre procesy i zmiany klimatyczne.

Młode pokolenie, z tak świadomymi i odważnymi przedstawicielkami jak Greta Thunberg czy Inga Zasowska, wzywa nas do podjęcia konkretnych działań. Tymczasem politycy i osoby, które mają wpływ na kształtowanie aktualnej polityki społeczno-ekonomicznej odwracają wzrok i nie podejmują realnych decyzji. Narastający strach o przyszłość naszej planety powoduje, że coraz mniej ludzi decyduje się na zakładanie rodziny, a psychologowie zaczynają diagnozować depresję klimatyczną. Już teraz zaczęła się masowa migracja klimatyczna na skalę, której nie jesteśmy w stanie podjąć. Dlatego domagamy się podjęcia natychmiastowych działań na terenie Poznania i okolic.

Domagamy się zorganizowania panelu obywatelskiego oraz wprowadzenia w życie wypracowanych przez niego rozwiązań, chroniących życie i zdrowie mieszkańców Poznania i okolic, które jest zagrożone trwającym kryzysem klimatycznym. Domagamy się również ogłoszenia w Poznaniu Klimatycznego Stanu Wyjątkowego oraz prowadzenia polityki klimatycznej opartej o aktualny stan wiedzy naukowej. Informowanie mieszkańców Poznania na temat zmian klimatu i ich skutków dla naszego życia oraz odpowiednia edukacja w tym

¹ John Cook *et al.* (2016). *Consensus on consensus: a synthesis of consensus estimates on human-caused global warming*. Environmental Research Letters, 11(4).

<https://doi.org/10.1088/1748-9326/11/4/048002>

William R. L. Anderegg *et al.* (2010). *Expert credibility in climate change*. Proceedings of the National Academy of Sciences 107(27). <https://doi.org/10.1073/pnas.1003187107>

zakresie jest obowiązkiem władz i mediów lokalnych. Dlaczego wybraliśmy taką formę debaty społecznej i dlaczego uważamy, że tak wyjątkowe środki są konieczne?

Podstawowe aspekty zmian klimatycznych zostały zrozumiane już w latach 70-tych. Naukowcy od dekad biją na alarm, a to, co kiedyś było uważane za przesadny katastrofizm, obecnie wygląda jak scenariusz najbardziej prawdopodobny². Utrzymanie wzrostu temperatur na poziomie 1,5 stopni Celsjusza doprowadzi do ekstremalnych warunków życia w wielu regionach, zwłaszcza tych najbiedniejszych. Niedoborów wody doświadczy wówczas 500 milionów osób, 36 milionów zmierzy się ze stratami w plonach, aż do 4,5 miliarda będzie narażonych na fale upałów³. Już teraz na niedostatek wody cierpi ponad 40% światowej populacji⁴. Radykalnie zmieniające się warunki klimatyczne wpływają na wszystkie organizmy żywe zamieszkujące naszą planetę. Uczeni i naukowcy, m.in. z Uniwersytetu Stanforda oraz Narodowego Uniwersytetu Autonomicznego Meksyku, mówią o zjawisku masowego wymierania gatunków na skutek rosnącego zanieczyszczenia powietrza, wód i gleby oraz masowego niszczenia ich siedlisk (m.in. topnienie lodowców czy rabunkowa polityka leśna w Amazonii). W ciągu ostatnich 40 lat zanotowano średni spadek populacji kręgowców równy 60%⁵. Miliardy istot, które niegdyś dzieliły z nami planetę, już zginęło. Wkrótce możemy pożegnać takie gatunki jak nosorożec, słoń, żyrafa czy bałtyckie foki i morświny.

To przede wszystkim człowiek przyczynia się do globalnego ocieplenia poprzez dramatycznie wzrastającą emisję dwutlenku węgla. Aktualnie notujemy najwyższy poziom CO₂ w atmosferze w historii pomiarów i niestety poziom ten cały czas rośnie. Dwutlenek węgla jest wypuszczany do atmosfery 100 razy szybciej niż podczas naturalnych procesów epoki przedindustrialnej, w tym tych, które miały miejsce pod koniec ostatniego zlodowacenia⁶. Uwalnianych jest jednocześnie coraz więcej innych szkodliwych substancji – Bank Światowy wskazuje zanieczyszczenie powietrza jako czwarty najczęstszy czynnik

² Nathaniel Rich, *Losing Earth*, New York Times Magazine, 1 sierpnia 2018 r.

<https://www.nytimes.com/interactive/2018/08/01/magazine/climate-change-losing-earth.html>

³ *Global Warming of 1,5° C*, IPCC (2018), s. 453. <https://www.ipcc.ch/sr15>

⁴ *Cel 6: Czysta woda i warunki sanitarne*, Cele Zrównoważonego Rozwoju, Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie, lipiec 2019 r. <http://www.un.org.pl/cel6>

⁵ *Living Planet Report 2018*, WWF. <https://www.worldwildlife.org/pages/living-planet-report-2018>

⁶ Rebecca Lindsey, *Climate Change: Atmospheric Carbon Dioxide*, National Oceanic and Atmospheric Administration, Departament Handlu Stanów Zjednoczonych, 1 sierpnia 2018 r. <https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-atmospheric-carbon-dioxide>

zgonów na świecie⁷. Przy obecnych trendach wyczerpiemy budżet węglowy utrzymujący ocieplenie poniżej 2 stopni Celsjusza przed rokiem 2023. Większy wzrost temperatur to również ryzyko przeciążenia systemu ratowniczego i opieki zdrowotnej⁸. Polskie szpitale nie są przygotowane do udzielania pomocy na taką skalę.

Globalne ocieplenie już teraz skutkuje masowymi migracjami klimatycznymi, ostatnio w Indiach czy Somalii. W 2017 r. w wyniku katastrof naturalnych w 135 krajach, blisko 19 milionów ludzi było zmuszonych do migracji⁹. Do 2050 roku, zmiany klimatu doprowadzą do masowych migracji 140 milionów osób z Afryki Subsaharyjskiej, Południowej Azji i Ameryki Łacińskiej¹⁰. Konsekwencje migracji to problemy takie jak niedobory wody, wzrost cen żywności czy niewydolność systemu ochrony zdrowia. W czerwcu bieżącego roku Poznań zmagął się z falą upałów, będąc jednym z kilku najgorętszych miast w Polsce, a temperatura przekroczyła 35 stopni Celsjusza w cieniu. W ciągu jednego miesiąca wystąpiły aż dwie noce tropikalne, czyli takie, podczas których minimalna temperatura wynosi więcej niż 20 stopni. W czerwcu takie noce to rzadkość. Występują u nas pojedynczo od 2006 roku, jednak w XX wieku Poznań doświadczył tylko jednej - w 1951 r¹¹. Wysokie temperatury już teraz skutkują suszą¹², obniżeniem stanu wody w Warcie i wysychaniem Cybiny, problemem z zaopatrzeniem w wodę w Wielkopolsce przy zwiększonym jej zużyciu oraz wzrostem cen żywności, zwłaszcza owoców i warzyw. Główny Urząd Statystyczny podał, że ceny żywności w czerwcu wzrosły w stosunku do czerwca 2018 r. o 6,2%. W górę poszły szczególnie ceny warzyw - aż o 27,3%¹³. Ile zapłacimy za pietruszkę na Rynku Jeżyckim pod koniec lata? Jak

⁷ *Death in the Air: Air Pollution Costs Money and Lives*, Bank Światowy, 8 września 2016 r.
<https://www.worldbank.org/en/news/infographic/2016/09/08/death-in-the-air-air-pollution-costs-money-and-lives>

⁸ *Zmiana klimatu niepokoi lekarzy*, Nauka o klimacie, 13 maja 2019 r.

<https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/zmiana-klimatu-niepokoi-lekarzy-360>

⁹ *World Development Report 2010: Development and Climate Change*, Bank Światowy, s. 5.

<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/4387>

¹⁰ *Groundswell: Preparing for Internal Climate Migration*, Bank Światowy, 19 marca 2018 r.

<https://www.worldbank.org/en/news/infographic/2018/03/19/groundswell---preparing-for-internal-climate-migration>

¹¹ Julia Theus, *Poznań bije pogodowe rekordy. Noce tropikalne i najwyższa dobowa temperatura od 60 lat*, Gazeta Wyborcza Poznań, 25 czerwca 2019 r.

<http://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,24933338.poznan-jednym-z-najgorętszych-miast-polski-noce-tropikalne.html>

¹² *Ostrzeżenie służby hydrogeologicznej nr 1/2019*, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 19 lipca 2019 r.

<https://www.pgi.gov.pl/aktualnosci/display/11643-ostrzezenie-sluzby-hydrogeologicznej-1-2019.html>

¹³ Przemysław Mosur-Darowski, *Coraz droższa żywność. "Nic nie wskazuje na to, by ceny miały przestać rosnać"*, Onet, 15 lipca 2019 r.

<https://wiadomosci.onet.pl/kraj/dlaczego-zywnosc-drozeje-eksperci-komentuja-wzrost-cen-na-rynku/78pl7w8>

bardzo wszystkie te czynniki odbiją się na zdrowiu poznaniaków, zwłaszcza dzieci oraz seniorów?

Władze wciąż nie dostrzegają zmian klimatycznych w perspektywie ich wpływu na prawa człowieka. Tymczasem podstawowym prawem człowieka jest prawo do życia w zdrowiu i spokoju. Ryzyko związane z kryzysem klimatu uderza bezpośrednio w prawo do bezpieczeństwa i dobrego życia mieszkańców Poznania i okolic, czyli również dostępu do czystej wody i powietrza. Klimatyczny Stan Wyjątkowy ogłosiło już blisko 700 miast, stanów i samorządów na całym świecie, np. Genewa, Mediolan, Kilonia czy Ottawa. Mieszkańcy Poznania mogą być kolejną odważną społecznością. Kochamy nasze miasto i już teraz zauważamy proekologiczne inicjatywy jego władz. Doceniamy coraz liczniejsze ścieżki rowerowe, hotele dla pszczoł czy takie projekty jak budowa nowoczesnego schroniska dla zwierząt przy ulicy Kobyłepole. Jednak problem jest o wiele poważniejszy. Wymaga wyjątkowego rozwiązania i wielkich zmian, uwzględniających całe spektrum społeczeństwa i mieszkańców Poznania.

Wierzymy, że jest Pan otwarty na dialog społeczny i wierzymy w to, że wspólnie możemy zdziałać wiele. Dlatego uważamy, że panel obywatelski będzie najlepszą drogą do wypracowania i wprowadzenia konkretnych rozwiązań, chroniących życie i zdrowie mieszkańców Poznania, które jest zagrożone trwającym kryzysem klimatycznym¹⁴. Może Pan liczyć na organizacyjne i merytoryczne wsparcie grupy Extinction Rebellion Poznań oraz Młodzieżowego Strajku Klimatycznego w realizacji tego przedsięwzięcia (na początek załączamy dokument tłumaczący najważniejsze zasady paneli obywatelskich). Prosimy również o przekazanie niniejszego listu do Rady Miasta.

Kryzys klimatyczny wymaga odważnych decyzji i systemowych działań, których realizacja wykracza poza okres jednej kadencji. Ziemia jest jedna, a my skracamy jej życie - nasze życie. Wszyscy potrzebujemy odwagi, później przyjdzie czas na nadzieję.

¹⁴ Inne źródła:

- a) Naomi Klein, *To zmienia wszystko. Kapitalizm kontra klimat*, 2016.
- b) *Stanowisko Komitetu Geofizyki PAN w sprawie postępującej zmiany klimatu*, Państwowa Akademia Nauk, Warszawa, 24 maja 2018 r.
- c) Dr. Gail Bradbrook, *Wykład podczas spotkania Extinction Rebellion England*.
- d) *Zmiany klimatu: oficjalne stanowisko Polskiej Akademii Nauk*
<https://informacje.pan.pl/index.php/informacje/nauki-scisle-i-nauki-o-ziemi/2715-zmiany-klimatu-oficjalne-stanowisko-polskiej-akademii-nauk>.